

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. ชื่อโครงการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

๒. หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ (วศ.ทร.) เป็นงานที่ดำเนินการภายใต้แผนงานในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กองทัพเรือ (อพ.สธ.-ทร.) ซึ่ง วศ.ทร. เป็นหน่วยงานหนึ่งใน ทร. ที่ร่วมสนองพระราชดำริงานในโครงการฯ โดยดำเนินการเป็นไปตามแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (ตุลาคม ๒๕๖๕-๒๕๖๙) ในรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตลอดจนการใช้ประโยชน์และรู้คุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และตอบสนองต่อนโยบายระดับต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนามั่นคง ยั่งยืน และมีการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคม

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๓.๑ เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) ในการอนุรักษ์และปลูกรักษาพันธุกรรมพืช ตลอดจนการใช้ประโยชน์

๓.๒ เพื่อสำรวจ รวบรวมข้อมูลทรัพยากรทั้งกายภาพ และชีวภาพ ในพื้นที่ปกปักและพื้นที่อนุรักษ์ตามที อพ.สธ.-ทร. กำหนด

๓.๓ เพื่อนำความรู้จากการศึกษาวิจัย ไปใช้ส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกในการรักษา หวงแหนทรัพยากร และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช รักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๔. เป้าหมายของโครงการและกิจกรรม

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ วศ.ทร. ได้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ. ในระยะ ๕ ปีที่เจ็ด จำนวน ๖ โครงการ ดังนี้

๔.๑ กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

กิจกรรมที่ ๒ จำนวน ๒ โครงการ (F1A2)

- การศึกษารวบรวมทรัพยากร เก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน น้ำทะเลและตะกอนดิน เพื่อตรวจคุณภาพ
- การศึกษารวบรวมตัวอย่างทรัพยากรชีวภาพเพื่อนำมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและศึกษาวิจัย

๔.๒ กรอบการใช้ประโยชน์

กิจกรรมที่ ๔ จำนวน ๑ โครงการ (F2A4)

- การนำทรัพยากรที่ได้จากการเพาะเลี้ยง เนื้อเยื่อไปปลูกคืนถิ่น และติดตามความก้าวหน้า

๔.๓ กรอบการสร้างจิตสำนึก

กิจกรรมที่ ๘ จำนวน ๓ โครงการ (F3A8)

- การจัดแสดงนิทรรศการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ร่วมกับ อพ.สธ.-ทร. และหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ
- การจัดทำฐานข้อมูลต่าง ๆ ด้านคุณภาพน้ำผิวดินและน้ำทะเลของเกาะแสมสารและเกาะช้างเคียง บ้านทีกและรายงานในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ อพ.สธ.-วศ.ทร. ผ่านเว็บไซต์และรูปแบบอื่น ๆ

๕. หน่วยที่รับผิดชอบ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ (คณะทำงานโครงการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - วศ.ทร.)

๖. ระยะเวลาดำเนินงาน ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕- ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

๗. สถานที่ดำเนินงาน

- ๗.๑ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ พุทธรณีสถลสาย ๓ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ
- ๗.๒ เกาะแสมสารและหมู่เกาะใกล้เคียงรวม ๙ เกาะ อ.สัตหีบ จว.ชลบุรี
- ๗.๓ วนอุทยานน้ำตกบริพัตร อ.รัตภูมิ จว.สงขลา
- ๗.๔ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตงงาข้าง อ.หาดใหญ่ จว.สงขลา
- ๗.๕ เกาะพยาม อ.เมือง จว.ระนอง
- ๗.๖ อุทยานแห่งชาติลำน้ำกระบุรี จว.ระนอง
- ๗.๗ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา อ.ละงู จว.สตูล
- ๗.๘ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างและโรงเรียนบ้านคลองพร้าว อ.เกาะช้าง จว.ตราด
- ๗.๙ โรงเรียนบ้านเกาะหลีเป๊ะ และ นป.สอ.รฟ. ๔๙๑ เกาะหลีเป๊ะ อ.ละงู จว.สตูล

๘. ผลงานที่สำคัญของการดำเนินงานโครงการฯ ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

๘.๑ การศึกษารวบรวมทรัพยากร เก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน น้ำทะเลและตะกอนดิน เพื่อตรวจคุณภาพ

ครั้งที่	ห้วง ดำเนินการ	จำนวนตัวอย่าง			งานสำรวจอื่น ๆ
		น้ำทะเลชายฝั่ง	น้ำผิวดิน	ดิน	
๑.	ม.ค.๖๖	๒๑	๕	-	- งานสำรวจและวิเคราะห์ปริมาณ ขยะพลาสติกและไมโครพลาสติก ในทรายบริเวณชายหาด (๕ รอบ) - งานศึกษาและสำรวจเตยทะเล - งานสำรวจตอตั้ง
๒.	มี.ค.๖๖	๒๑	๕	๔	
๓.	พ.ค.๖๖	๒๑	๕	๔	
๔.	ก.ค.๖๖	๒๑	๕	๔	
๕.	ก.ย.๖๖	๒๑	๕	๔	
รวม		๑๐๕	๒๕	๑๖	รวมทั้งสิ้น ๑๔๖ ตัวอย่าง

รูปแสดง กิจกรรมสำรวจทรัพยากร

๘.๒ การศึกษารวบรวมตัวอย่างทรัพยากรชีวภาพเพื่อนำมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและศึกษาวิจัย

ครั้งที่	ห้วงดำเนินการ	พื้นที่ดำเนินการ	ทรัพยากรชีวภาพที่ศึกษาวิจัย	ผลการศึกษา
๑.	๑๖-๒๑ ม.ค.๖๖	อุทยานแห่งชาติหมู่ เกาะเภตรา จว.สตูล	รองเท้านารีขาวสตูล <i>Cypripedium niveum</i> <i>Rchb.f. (basionym)</i> 	รองเท้านารีขาวสตูล ที่ทดลองปลูกเลี้ยงใน โรงเรือนฯ (พุทธมณฑล สาย ๓ กรุงเทพฯ) สามารถเจริญเติบโต ได้ ดี ปลอดภัย สามารถให้ ดอกที่มีความสมบูรณ์ใน ห้วง ส.ค.-ก.ย.
๒.	๑๖-๑๘ ก.ย.๖๖	เกาะแสมสาร อ่าวสัตหีบ จว.ชลบุรี	ดองดึง (<i>Gloriosa superba</i>) 	การทดสอบเชิงคุณภาพ ใน การ ทา สาร อัลคาลอยด์ (Alkaloids) ในเหง้าดองดึง พบว่าให้ ผลบวกและสารสกัดมี สรรพคุณที่รักษาโรค เก๊าต์ (gout) ได้
			เตยทะเล (<i>Pandanus odoratissimus L.f.</i>) 	จำนวนประชากรของ เตยทะเลในเกาะ แสมสารและเกาะแรมมี จำนวนลดลง ไม่สามารถ เพิ่มจำนวนได้เองใน ธรรมชาติ จึงจำเป็นต้อง ศึกษาวิจัยในการเพาะ ขยายพันธุ์ด้วยวิธีเพาะ จากเมล็ด เพื่อนำกล้า พันธุ์ปลูกเพิ่มจำนวนใน ธรรมชาติให้คงอยู่

รูปแสดงกล้วยไม้ชนิดรองเท้านารีขาวสตูล *Cyrtopodium niveum* Rchb.f. (basionym)

การศึกษาวิจัยจำนวน ๒ หัวข้อ ได้แก่

๑. การแพร่กระจายของไมโครพลาสติกในทรายตามแนวชายหาดเกาะเสมสารและหมู่เกาะใกล้เคียง
๒. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ครีมกันแดดที่มีส่วนผสมของสาหร่ายช่อพริกไทย (*Caulerpa lentillifera* J. Agardh)

รายละเอียดผลงานวิจัย สามารถสืบค้นได้ที่เว็บไซต์ วศ.ทร.

รูปแสดงกิจกรรมการศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในทรายบริเวณชายหาด

๘.๓ การนำทรัพยากรที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไปปลูกคืนถิ่น/แหล่งธรรมชาติ และติดตามความก้าวหน้า

ครั้งที่	หัวงดำเนินการ	พื้นที่ดำเนินการ	ชนิดกล้วยไม้
๑.	๑๖-๒๑ ม.ค.๖๖	โรงเรียนบ้านเกาะหลีเป๊ะ และ นป.สอ.รฝ. อ.ละงู จว.สตูล	กะเรกะร้อนปากเปิด เพชรหึง
๒.	๒๐-๒๒ ก.พ.๖๖	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างและโรงเรียนบ้าน คลองพร้าว อ.เกาะช้าง จว.ตราด	กะเรกะร้อนปากเปิด เพชรหึง
๓.	๑๙-๒๔ มี.ค.๖๖	เกาะพยาม อ.เมือง จว.ระนอง	กะเรกะร้อนปากเปิด เพชรหึง
๔.	๕-๑๑ มิ.ย.๖๖	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไตนงาช้าง อ.หาดใหญ่ จว.สงขลา	กะเรกะร้อนปากเปิด เพชรหึง
๕.	๕-๑๑ มิ.ย.๖๖	วนอุทยานน้ำตกบริพัตร อ.รัตภูมิ จว.สงขลา	กะเรกะร้อนปากเปิด เพชรหึง

รูปแสดง กิจกรรมการนำทรัพยากรที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไปปลูกคืนถิ่น/แหล่งธรรมชาติ

รูปแสดง กิจกรรมการนำทรัพยากรที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไปปลูกคืนถิ่น/แหล่งธรรมชาติ

๘.๔ การจัดแสดงนิทรรศการโครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ ร่วมกับ อพ.สธ. และหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ

คณะทำงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ (วศ.ทร.) ได้เข้าร่วมการประชุมกับหน่วยงานสนองพระราชดำริ และร่วมจัดนิทรรศการในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรและวางปะการังเทียม เกาะแสมสารเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๒ เม.ย.๖๖ ซึ่งมี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี และประธานมูลนิธิพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ เป็นประธานพิธีฯ เมื่อ ๒๑- ๒๒ เม.ย.๖๖

ผลงานที่ร่วมจัดนิทรรศการจำนวน ๑ เรื่อง คือ การศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง เกาะแสมสารและเกาะข้างเคียง เพื่อประโยชน์เชิงอนุรักษ์และควบคุมสภาวะแวดล้อม สามารถศึกษาข้อมูล/รายละเอียดของผลงานโดยสืบค้นได้จากเว็บไซต์ <https://www.science.navy.mi.th/pdf/20.4.66.pdf>

โดยกิจกรรมประกอบด้วย พิธีเปิดกรวยสักการะหน้าพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี การมอบตัวอย่างปะการังเทียม การมอบทุนลอยจอดเรือ การจัดแสดงบูธนิทรรศการของหน่วยงานต่าง ๆ การวางปะการังและบ้านปลาบริเวณหน้าหาดทิศตะวันออกของ เกาะแสมสาร กิจกรรมปล่อยเต่าทะเล กิจกรรมปลูกต้นไม้บนเกาะแสมสาร และการแสดงของชุมชนแสมสาร

รูปแสดง การจัดแสดงนิทรรศการโครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ

รูปแสดง การร่วมประชุมคณะปฏิบัติการวิทยาการ อพ.สธ.-ทร.

๘.๕ การจัดทำฐานข้อมูลต่าง ๆ ด้านคุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเลและตะกอนดิน เกาะเสมสารและเกาะช้างเคียง บันทึกและรายงานในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

- การจัดทำรายงานผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเกาะเสมสารและหมู่เกาะช้างเคียง ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖
- การจัดทำรายงานผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพน้ำผิวดินเกาะเสมสาร ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖
- การจัดทำรายงานผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพดินตะกอนบริเวณสวนพฤกษศาสตร์ เกาะเสมสาร ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖
- การบันทึกข้อมูลผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเล น้ำผิวดิน และตะกอนดิน (โดยใช้โปรแกรม excel) เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล #

การจัดทำฐานข้อมูลต่าง ๆ ด้านคุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเล และตะกอนดิน ของเกาะเสมสารและเกาะช้างเคียง

ชื่อจุดเก็บ	พิกัด	temp. °C	salinity ppt	pH	DO mg/L	nitrate-N µg/L	phosphate-P µg/L	Transparency m	metals, ppb								Si as SiO ₂ mg/L	ความขุ่นขมก
	E N								Cd	Cu	Cr total	Fe	Mn	Pb	Zn			
เขตพัฒนาอ่าวเสมสารที่ 1			30-38	7.0-8.5	>4	<20	15		5	8	100	100	100	8.5	50			
1. น้ำชายฝั่งเกาะเสมสาร	100.955671	12.586372	27	30	8.5	7.0	ND	ND	4	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-	สีน้ำเงิน	
2. บริเวณอ่าวเสมสาร	100.956779	12.578275	27	31	8.5	6.3	ND	ND	4	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-	สีน้ำเงิน	
3. บริเวณชายฝั่ง จุดที่ 1	100.958965	12.573636	27	30	8.4	6.5	ND	ND	5	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-	สีน้ำเงิน	
4. บริเวณชายฝั่ง จุดที่ 2	100.959066	12.570254	27	30	8.5	6.2	ND	ND	5	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-	สีน้ำเงิน	
5. บริเวณชายฝั่ง จุดที่ 3																		

วันเก็บ	จุดเก็บตัวอย่าง	Soil Texture	Soil pH (1:1) 0.01 M CaCl ₂ suspension	OM-Loss on Ignition (LOI) % w/w	Available Phosphorus (P) mg/kg	N Content mg/kg	metals, mg/kg							
							Ca	Mg	K	Mn	Zn	Cu	Fe	
28-ธ.ค.-๕๕	บริเวณชายฝั่งบริเวณ จุด 1	sandy clay	7.19	5.59	13.22	-	5.2	18.4	525.1	72.67	0.35	0.10	0.08	
28-ธ.ค.-๕๕	บริเวณชายฝั่งบริเวณ จุด 2	sandy clay	7.34	2.17	9.46	-	5.0	25.5	565.9	41.25	0.15	0.09	0.01	
28-ธ.ค.-๕๕	บริเวณชายฝั่งบริเวณ จุด 3	sandy clay	7.39	2.56	8.09	-	5.1	18.4	591.7	87.00	0.25	0.07	0.05	
28-ธ.ค.-๕๕	บริเวณชายฝั่งบริเวณ จุด 4	loamy sandy	7.60	2.40	3.26	-	3.7	5.9	429.8	50.39	0.05	0.07	0.15	

ชื่อจุดเก็บ	พิกัด	temp. °C	salinity ppt	pH	DO mg/L	nitrate-N µg/L	phosphate-P µg/L	metals, ppb								
	E N							As	Cd	Cu	Cr total	Fe	Mn	Ni	Pb	Zn
เขตพัฒนาอ่าวเสมสารที่ 1								0.01	0.05	0.1	0.05	1	0.1	0.05	1	
2. น้ำชายฝั่งเกาะเสมสาร 2	100.973952	12.346100	28	28	6.2	4.2	1.2	-	0.005	0	0	0.001	1.18	0	0	0.001
3. บริเวณอ่าวเสมสาร 4	100.973104	12.344098	28	28	6.2	4.2	1.2	-	0.009	0	0	0.004	3.22	0.01	0	0.005
4. บริเวณอ่าว 1	100.97398	12.339876	26	0.02	6.5	5.1	0.8	-	0	0	0	0.004	4.58	0.35	0	0.025
5. บริเวณอ่าว 2	100.973289	12.339705	26	0.02	6.5	5.1	0.8	-	0	0	0	0.001	1.84	0.35	0	0.031
6. บริเวณอ่าวหมู่	100.969213	12.349228	22	0.02	6.6	5.2	0.8	-	0	0	0	0.004	2.42	0.77	0	0.032
ค่าเฉลี่ย			26	11.2	6.4	4.8	0.88									
ค่ามาตรฐาน			28	28	6.6	5.2	0									
ค่าสูงสุด			32	0.02	6.2	4.2	0.8									

- Sea water
- Surface water
- Soil and sediment

รายละเอียดผลงานสามารถสืบค้นได้ที่เว็บไซต์ วศ.ทร.

๘.๖ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ อพ.สธ.-วศ.ทร. ผ่านเว็บไซต์และรูปแบบอื่น ๆ

- ดำเนินการจัดทำสื่อ โปสเตอร์ บทความและรายงาน กิจกรรมโครงการ ตลอดจนการปรับปรุงข้อมูล

โครงการผ่านเว็บไซต์ของหน่วย

กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ
NAVAL SCIENCE DEPARTMENT (NSCD)

หน้าหลัก | วิสัยทัศน์ | ประวัติ | ผู้บังคับบัญชา | ข้อมูลหน่วย | สายวิทยาการ | อินทราเน็ต วศ.ทร.

Search

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

Release Date : 02-06-2021 00:00:00 Tweet

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริ โดย กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำสั่ง

- ✓ คำสั่งโครงการอนุรักษ์
- ✓ หน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ

รูปภาพที่เกี่ยวข้อง

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริ โดย กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

- ★ คณะทำงานพิจารณาการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรชาวสวนผลไม้ ทร. จัดการฝึกอบรมอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกรและครอบครัว โดยตั้งเป้าว่าผู้สำเร็จอบรมวิชาเกษตรจะได้นำไปใช้ประโยชน์จากอาชีพที่ตนทำอยู่จริง
- ★ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ สนองพระราชดำริ ส่งมอบชุดเครื่องมือชุดตรวจโรคพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี
- ★ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ สนองพระราชดำริ ส่งมอบชุดเครื่องมือชุดตรวจโรคพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี
- ★ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ สนองพระราชดำริ ส่งมอบชุดเครื่องมือชุดตรวจโรคพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

สามารถสืบค้นที่เว็บไซต์ วศ.ทร.

https://www.science.navy.mi.th/index.php/main/detail/content_id/333